טו: יש בקרבנות פרק שני תמורה

מסורת הש"ס

כיוצא בו אמר ר' יוסי. פרש"י לא פיתפרש היכא קאי (ס) כה"ג (ס) דלכתיב נבי (ס) [עולה ויורד] (ויקרא ה) ואת הנשי אשר יעשה עולה מה עולה מינה נאכלת אף חטאת מינה נאכלת ועלה מינה משתכחת היא: **על** עבודה זרה שעשו בימי צדקיהו. ופתים (י) כתי"ד (ס) לפיש ליה ליכול בעבודה זרה כל שכן ושבו מייתו פר ושעיר ואמטו להכי פריטו שעירי חטאת שנים עשר לשנים עשר שבטיסר): **והא הבאה** (א) **דאיבא מתו בעלי"ה וקרבה.** והקשה הרשב"ם מה ענין זה למתו בעלי"ה דכולי הס"ם למיירי שהפרים החטאת ומתו בעלי"ה אחר כך מכל מקום הכי נמי לא הפריטו שום דבר (פ) ומומר רבינו נתנאל לפי כלא הפרים מני להקריב אלמא ים כפרה למתים ופ"ה כל שכן דהיכא שהפרים ומת"כ מתו בעלי"ה דלאו להקריב וכן משמע בפ"ק דזבוריות (דף ו.) דאמר והא כפרה למתים למיימא להא דאמרינן התם משמע דאי ים כפרה למתים על הכנים להקריב בשבילם וכ"ש מם הפרים ומת"כ מתו דעל הכנים להקריבן: **וקא** קרבה. ופ"ת מיקשה נמי למ"ד ויל"ל דולפי כיון דלא חזיל למיתה מ"ד ויל"ל דולפי כיון דלא חזיל למיתה לפי' לתקרובי נמי לאו היינו טעמא דכולהו לו (יומא דף ב.). נבי הא דאמר כפר ואפילו כדמו ופריך עלה והא מטאת שמתו בעליה היא ומצני כיון דעל כפרם ניכור נמי אתי לאו מתו בעליה היא (ו) אלמא היכא דלא חזיל למיתה לפי' לתקרובי נמי הוא חזיל(ס): **קא** סלקא (ס) **דעתך דאמר דאית לי"ה חטאת שבפרי בעלי"ה מתה אית לי"ה נמי חטאת שמתו בעלי"ה מתה.** (ס) ופ"ת מיקשי לימתני דבהא קתני ברישא ואין מתקשטים שנתלקח בשבועה קרבנות כיוס טוב, כתניתא (ע"ז). ויכול היה מתלקח לשלם בשיא בשאול בתרתי תורה (פסחים ו. איש שהכבל בו. תורה לשחוט ואין דוחי ושבחה ומתלקח (ב"ם מו:). גונות. קלידר"ש. ושקל כפרי מאה הלא לא היה יכול להפשיר ריפוי (ב"ק ק:). **לפטים מזדיין.** ריפה בשדות אחרים ואוכל מן הכרים (שבת ק:). **ארץ מגדלין בהמה** דקה בארץ ישראל. משום יוקר מ"י שמגדלין את הפטים על שדות ש"י שמתין ויקנאל. שם עמ"ש.

שיטה מקובצת

ג) יוסי הבאים מהשבוי. כן ביבות כני בקר נמחק. ד) ושעים ושעה כבשים שבעים ושבעה צפירי חטאת: ה) והא הכא (תיבת דאיכא נמחק) דמתו בעליה ודקרבה משכע אכל אי הוה סבר אינה מתה ניחא וכן לפאי דמסיק אין כותה בעבור וקשה דמ"מ קשה נהי דאינה מתה מ"מ תרצה אדרבה דלמ"ד כר' ראית תיקשי לתנאי דרבי ראית ליה נתכפרו דצבור מתה ובמתה דצבור לא פליג כדמשמע מתניתין דאמר ר"ש מה מצינו כר' משמע דבמתנו ר' לא פליג רבי ואפ"ה פליג בנתכפרו דצבור ול"ל דרבי היכא דלא מתו כל הבעלים לא פליג רבי אבל היכא דמתו כל הבעלים כגון הכא דמסתמא מתו כל אותם שהיו בימי צדקיה והוה ס"ד לפאן דאית ליה דנתכפרו מתה בעבור כמו כן מתו כל הבעלים המות בעבור יפוקי רב פפא דאפי' למ"ד כר' אפי' מתו בליעזר אפי' מתו כולם אין להם תורת מתה וכן משמע הסוגיא דהכי פירושא מדבניא מגלן ליה פפא הא כר' תני' אחרות: ו) הא. גלירן ואצ"ג דבריהא היא לקמן בני מגלן מקרא: ז) מתים ס"א אלא דיוקא דרב פפא משעירי רגלים כר' אלא לאו

ש"מ חטאת שמתו בעליה קריבה בצבור ודלמא שאני שעיר דר"ח דקא איתיה לרוב צבור כיסי אורא נמי דקא יתיה משעירי דר"ח ודילמא שאני שעיר דר"ח דהא איתיה לרוב צבור דקיימין דאקדושי הגלו גזזי וביסי אורא נמי הוה לא מצית אמרת דבמתו ואין הבעל יכול לעבודה זרה והא בזיזין הוון) והראוי שנה היתה: לפנים משורת הדין: ו' היתה ה"נ הוראה שנה היתה: ח) האשכולות מאי אשכולות אמר רב יהודה איש שהכל בו. גליון פ' הקונטרס תורה חיראת חטא בו: וקשה דחי בימי שפוט השופטים דור שפשטים שיל קורה טול קיסם וע"ל שהכל בו לענין תורה שלמדיק כפשה רבינו: יב) דאישתכח אישתכח תיכת להו נמחק: יג) והא הניא משמת משה היה כתלוקה אלמא לא הוו נמידי כפישה דאלו הוו נמידי היה להם לכתוב שבתוצאם אליבא דהלכה ולא לחלוק. פי' מתוס': יד) שהרו ס"א במאי דאישתכח רבו משהרין בפאי דהוו נמידי כו' ליבא דאימעים

כלומר מה שהיו מחלוקים בהלכות שנשתכחו דבמה וראי לא היו לב לכתוב בפשה פי' מתוס': טו) הלכך עו היתה משהרין לשהרים והביאו עו וקשרו לו כו' חלב שהריה נכנסו: טז) לבקרו מיד הניחו ויצאו כשמת ישבו: יז) אומר שעירים ר"ב של: יח) שבשים שהיו בימי צדקיה **שעבדו** עבודה זרה כו' ובעבור בעבודה זרה מביאין שעיר: יט) החטאות ניתנו: כ) צדקיהו דכתיב רבים ורבי אלמא שנעדיין היו חיים מאותן של בית ראשון שבימי צדקיהו הס"ד: כא) המריעים והבוכים היו: כב) שנשתכחו שכחו הס"ד: כג) נמצעו ס"א ובשמעשה בא למיתה לומר אי לטבא לא היו יודעין ללמוד מהן משנתם או לסבר בדרשי פיהלא למיתה ובספרא היו חלקים זה עם זה וה טעמא דזה משנה שבעה יבינו על עיקריה מיגמר כו': כד) על ישראל ל"ל (זהר לשון ר"א): כה) קאי ראיה שנויה בת"כ בפרשת פר העלם דבר והכי תני ליעל מיניה ומר שני בן בקר תקח לחטאת גבי לירם כתיב פה ת"ל שני פר בן בקר ונעשית את האחד חטאת ואת האחד עולה אלא מה תלמוד לומר לך פר (חטאת) עולה אינה נאכלת אף חטאת לא נאכל שהיתה מילואים ניוצא בו אמר רבי יוסי פי' שנקראת חטאת עולה לומר שאינו נאכל ולהקריב עלעולה (תיכת הגיא נמחק) גלירן וכן היא שנויה בהדיא בהוריות בסמ"ק (דף ה ע"ב) על כו': כו) גבי לירם תיבות עולה דיורד ל"ש ומנחתן: כז) כס"ד בהוריות דכל שבט אינו קהל כעבודה זרה: כח) הכא דמתו בעליה תיבת דאיכא נמחק: כט) דבר ואינא דבהגהו לא נשנית ההלכה ואומר: ל) היא ומאי מישני מ"מ רעיה בעי אלמא: לא) סלקא דעתין אית ליה לר' נמחק:

ת) נמחק ל"ל ר' ליעזר כיון וכו' והס"ד ותיר"ם מ"ד קס"ד. ותיר"ם סלקא וכו':

עין משפט נר מצוה

גב א מיי' פ"ד מהל' פסה"מ הלכה ח:

גג ב מיי' פ"ד מהלכות שקלים הלי ב:

ג [מיי' פ"ט מהל' מעיל מעות הלי ט] ה טוש"ע ח"מ סימן טו סעיף ג:

תורה אור השלם

ו. הבאים מהשבוי בני הגולה הקריבו עולות לאלהי ישראל פרים שנים עשר על כל ישראל אילים תשעים ושבעה כבשים שבעים ושבע שנה שבעה צפירי חטאת שנים עשר הכל עולה: עזרא ח לה

ז. תחת אבותיך יהיו בניך תשיממו לשרים בכל הארץ: תהלים מה יז

ח. ורבים מהכהנים והלוים וראשי האבות הזקנים אשר ראו את הבית הראשון ביסדו ה הבית בעיניהם בכים בקול גדול ורבים בתרועה בשמחה להרים קול: עזרא ג יב

ט. ואין העם מכירים קול תרועת השמחה לקול בכי העם כי העם מריעים תרועה גדולה והקול נשמע עד למרחוק: עזרא ג יג

מוסף רש"י

אף חטאת אינה נאכלת. חטאת הקריבו לא נאכלת לפי שהיו בפירוש לא נאכל הבשרן, לפי שהמיתו דמן לפני ולפנים כדכתיב בכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש, כלומר (ויקרא ו, כג) פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין, דהיינו שעירי ר"ח דלמר (ויקרא ד, ו.) שעירי החטאת הבאין בשבת שבתוכו מוספין ר"ח ויו"ט שחל להיות בשבת, ושעירי ראשי חדשים ושעירי יום טוב, כתיבי בהו (במדבר כח, טו.) ושעיר עזים אחד לה' וגו' (שם כט, ה.) ושעיר חטאת אחד לכפר עליכם, ואין מקריבין אותם לשם חטאת, שהרי נתלקחו בשבועה שלא נאכל בהן, על שהמיתו דמן לפני ולפנים, ואין חטאת שדמה נכנס לפנים אלא זה בלבד, שנאמר בו (ויקרא ו, כג) כל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש, כלומר שנכנס דמן לפני ולפנים כדכתיב בכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש, לפיכך אין שאר חטאות נאכלות, שהרי אינן נכנסות לפנים ולפנים, ואין חטאת שדמה נכנס לפנים אלא זה בלבד, שנאמר בו (ויקרא ו, כג) כל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש, כלומר שנכנס דמן לפני ולפנים כדכתיב בכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש, לפיכך אין שאר חטאות נאכלות, שהרי אינן נכנסות לפנים ולפנים, ואין חטאת שדמה נכנס לפנים אלא זה בלבד, שנאמר בו (ויקרא ו, כג) כ